

**Uchwała nr XXX/195/2020
Rady Powiatu Zgorzeleckiego
z dnia 29 grudnia 2020 r.**

**w sprawie wprowadzenia „Powiatowego programu korekcyjno-
edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2021-2027”.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r., poz. 920) w zw. z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.)

**Rada Powiatu Zgorzeleckiego
uchwała, co następuje:**

§ 1.

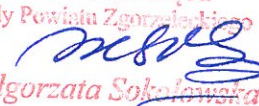
Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2021-2027” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwałę powierza się do wykonania Zarządowi Powiatu Zgorzeleckiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodnicząca
Rady Powiatu Zgorzeleckiego**

Małgorzata Sokółowska

Załącznik
do uchwały nr XXX/195/2020
Rady Powiatu Zgorzeleckiego
z dnia 29 grudnia 2020 r.

**POWIATOWY PROGRAM
KOREKCYJNO – EDUKACYJNY DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
NA LATA 2021 – 2027**

Zgorzelec 2020

SPIS TREŚCI

I.	Założenia ogólne	3
II.	Założenia programowe.....	5
III.	Cel główny programu.....	5
IV.	Cele szczegółowe programu	6
V.	Nabór i selekcja uczestników programu	6
VI.	Etapy kwalifikacji	7
VII.	Formy realizacji programu	8
VIII.	Reguły uczestnictwa w programie	10
IX.	Sankcje.....	10
X.	Realizator programu.....	10
XI.	Instytucje współpracujące	11
XII.	Źródło finansowania	11
XIII.	Monitoring	11

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Przemoc w rodzinie to przemoc w stosunku do osób bliskich. Najczęściej jest kierowana do osób zależnych i powszechnie rozumiana, jako zespół zachowań atakujących, nadzorujących i kontrolujących o charakterze fizycznym i emocjonalnym, których celem jest zniewolenie drugiej osoby, wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań potrzebom i żądaniom osoby stosującej przemoc. Teoretycy i praktycy, zajmujący się badaniem i leczeniem przemocy, definiując przemoc, uwzględniają na ogół trzy zasadnicze kryteria: rodzaj zachowania osoby stosującej przemoc, jego intencje i skutki przemocy u ofiary.

Według definicji (I. Pospiszyl): ***Przemoc to wszystkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji.***

Zjawisko przemocy doczekało się też definicji prawnej zawartej w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), która stanowi, że jest to ***jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie narażające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.***

Obecnie przemoc dotyka coraz więcej osób. Stereotyp w postaci stwierdzenia, że przemoc jest stosowana tylko w środowiskach ludzi z marginesu społecznego już nie istnieje. Statystyki policyjne w zakresie przemocy domowej wskazują na utrzymującą się dużą skalę tego zjawiska we wszystkich grupach społecznych. W poszczególnych latach, na terenie całego kraju odnotowywano następującą ilość zakładanych Niebieskich Kart:

- 1) 2017 r. – 75 662;
- 2) 2018 r. – 73 153;
- 3) 2019 r. – 74 313.

Poniższa tabela przedstawia ilości wszczętych procedur Niebieskich Kart (NK) w 2019 r. w poszczególnych gminach powiatu zgorzeleckiego i prowadzonej pracy z osobami stosującymi przemoc, co obrazuje zjawisko występowania problemu przemocy w naszym powiecie:

	ILOŚĆ WSZCZĘTYCH PROCEDUR NK W 2019	ILOŚĆ PROWADZONYCH PROCEDUR NK W 2019
Gmina Wiejska Zgorzelec	13	24
Gmina Miejska Zgorzelec	45	54
Gmina i Miasto Węgliniec	15	15
Miasto i Gmina Bogatynia	62	108
Miasto Zawidów	10	12
Gmina Sulików	11	12
Miasto i Gmina Pieńsk	18	21
RAZEM	174	246

Program ten powstał w odpowiedzi na zapisy Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, jako system działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i dopełnienie różnych form administracyjno – prawnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc (delegacja w art. 6 ust. 4, pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) z uwzględnieniem wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program spełnia wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259). Podstawą programu jest założenie, iż przemoc wobec najbliższych jest zachowaniem wyuczonym i kształtowanym społecznie. Wynika z tego, iż poddając osobę stosującą przemoc odpowiednim oddziaływaniami psycho – edukacyjnym można doprowadzić do redukcji jego zachowań agresywnych.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Przy tworzeniu programu korekcyjno-edukacyjnego kierowano się wytycznymi znajdującymi się w załączniku nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 oraz przepisami w/w rozporządzenia.

Założeniem programu jest stworzenie w powiecie zgorzeleckim systemu działań polegających na powstrzymaniu przemocy. Adresowany jest on do osób, które stosują przemoc wobec osoby najbliższej lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny.

Głównymi założeniami programu są:

- 1. Edukacja** – dostarczanie informacji, które pomogą uczestnikom zrozumieć istotę zjawiska przemocy, a w szczególności:
 - 1) społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy;
 - 2) problem władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich;
 - 3) planowanie i rozwijanie samokontroli;
 - 4) rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
 - 5) komunikację interpersonalną;
 - 6) promocję pozytywnych postaw i wartości;
 - 7) wpływ przemocy na psychikę i zachowanie najbliższych;
 - 8) tolerancję i szacunek wobec osób słabszych, starszych i niepełnosprawnych.
- 2. Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych** – program tworzy okazję do badania osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Będą promowane wartości i postawy, które stanowią konstruktywną alternatywę wobec postaw wspierających przemoc.
- 3. Zmiany behawioralno-poznawcze** – uczestnicy, którzy autentycznie zaangażują się w proces zmian zachowań i postaw, ćwiczyć będą nowe konstruktywne formy myślenia i reagowania, służące skutecznej kontroli nad szkodliwymi zachowaniami oraz sprzyjające odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem programu korekcyjno-edukacyjnego jest powstrzymanie osób stosujących przemoc przed jej stosowaniem.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone będą w celu:

- 1) powstrzymania uczestników programu przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 2) rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- 3) kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- 4) uznania przez uczestników programu swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 5) zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- 6) uzyskania przez uczestników programu informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

2. Powyższe cele będą osiągnane poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, diagnostycznych i poznawczych, które mają za zadanie:

- 1) uświadomienie osobom stosującym przemoc czym jest przemoc;
- 2) uzyskanie przez nich świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich;
- 3) rozpoznanie przez nich systemów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe;
- 4) opracowanie „planu bezpieczeństwa”, który ma za zadanie zapobieganie użyciu siły i przemocy;
- 5) nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów bez agresji;
- 6) naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych osób;
- 7) naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

V. NABÓR I SELEKCJA UCZESTNIKÓW PROGRAMU

1. Wytypowanie i zgłoszenie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie kandydatów do programu następować będzie w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej, sądami – zespołami służby kuratorskiej, prokuratorami, komisjami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policją).

2. Uczestnikami programu mogą być osoby:
 - 1) skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych;
 - 2) stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno – edukacyjne będą uzupełnieniem podstawowej terapii;
 - 3) które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym (zgłoszą się same lub zostaną skierowane przez różne służby i instytucje, takie jak: ośrodki pomocy społecznej, policję, placówki odwykowe, placówki ochrony zdrowia, zespoły kuratorskie, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, zespoły interdyscyplinarne).
3. Do programu nie będą kwalifikowane osoby:
 - 1) z zaburzeniami psychicznymi,
 - 2) uzależnione od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii;

VI. ETAPY KWALIFIKACJI

1. **Etap pierwszy** – ma na celu rozpoznanie indywidualnej sytuacji uczestników poprzez określenie:
 - 1) rzeczywistych okoliczności skierowania do programu;
 - 2) czy kandydat na uczestnika programu aktualnie stosuje przemoc;
 - 3) najgroźniejszych i typowych form oraz okoliczności zachowań przemocowych;
 - 4) aktualnej sytuacji rodzinnej i zawodowej;
 - 5) cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej;
 - 6) wyeliminowanie osób z poważnymi zaburzeniami osobowości i z zaburzeniami osobowości pogranicznej.
2. **Etap drugi** – podpisanie kontraktu przez uczestnika programu.
3. **Etap trzeci** – zakwalifikowanie do programu.

VII. FORMY REALIZACJI PROGRAMU

1. Beneficjenci programu i tematy spotkań:

1) **Szkolenie przeznaczone jest dla osób stosujących przemoc w rodzinie: fizyczną, psychiczną, emocjonalną, ekonomiczną oraz seksualną wobec bliskiej osoby dorosłej.**

a) Szkolenie obejmuje 60 godzin zajęć grupowych oraz po 2 godziny spotkań indywidualnych z każdym uczestnikiem. Zajęcia odbywać się będą raz w tygodniu w godzinach popołudniowych;

b) Tematy spotkań grupowych:

- definicja i typy przemocy,
- społeczne mechanizmy przemocy,
- objawy przemocy,
- psychologiczne mechanizmy przemocy,
- mechanizmy przemocy związane z płcią,
- przemoc wobec dzieci,
- przemoc partnerska,
- przemoc wobec osób starszych,
- używanie substancji psychoaktywnych a przemoc,
- budowanie dobrych relacji interpersonalnych,
- szacunek wobec siebie i innych. Potrzeby i uczucia,
- nawroty w przemocy.

2) **Szkolenie przeznaczone jest dla rodziców stosujących przemoc wobec dzieci, w tym: przemoc emocjonalną, fizyczną, psychiczną i zaniedbanie - „Szkoła dla Rodziców”.**

a) Szkolenie obejmuje 60 godzin zajęć grupowych oraz po jednej godzinie spotkań indywidualnych dla każdego uczestnika. Zajęcia odbywać się będą raz w tygodniu w godzinach popołudniowych;

b) Tematy spotkań grupowych:

- przemoc wobec dzieci,
- komunikacja interpersonalna,

- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów,
- dyscyplina w wychowaniu,
- konsekwencja: nagroda i kara,
- rola granic w wychowaniu,
- zachęcanie dziecka do współpracy oraz do samodzielności,
- etapy dorastania i dojrzewania, specyficzne zachowania dziecka wg psychologii rozwojowej,
- nowy styl bycia z dzieckiem – modelowanie,
- radzenie sobie ze złością dziecka i własną,
- budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby,
- alkohol i patologia życia rodzinnego.

2. Organizacja i prowadzenie szkoleń:

Zajęcia odbywać się będą w formie sesji grupowych, których celem jest edukacja uczestników oraz warsztaty - m.in. treningi komunikacji interpersonalnej, ćwiczenia zmieniające myślenie i reakcję na przemoc.

3. Zajęcia będą organizowane w grupie od 2 do 15 osób.

4. Prowadzona będzie indywidualna dokumentacja uczestników oraz listy obecności.

5. Szkolenia korekcyjno–edukacyjne prowadzone będą przez dwóch trenerów, którzy:

- 1) ukończyli studia II stopnia na kierunku: pedagogika lub socjologia - uzupełniona studiami podyplomowymi w zakresie psychologii;
- 2) posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze, co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- 3) mają udokumentowany, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. REGUŁY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE KOREKCYJNO-EDUKACYJNYM

1. Wszystkie kwestie związane z regułami przyjęcia i uczestnictwa w programie opracowane będą w formie kontraktu podpisywanego z uczestnikami.
2. Kontrakt zawierać będzie:
 - 1) formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylenie się od udziału w programie;

- 2) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi;
- 3) zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych;
- 4) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego uczestnictwa w zajęciach;
- 5) uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie;
- 6) informacje o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu.

3. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji lub prokuratury w/w organy zostaną powiadomione o:

- 1) przystąpieniu osoby stosującej przemoc do programu;
- 2) każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie;
- 3) zakończeniu uczestnictwa w programie.

4. Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

IX. SANKCJE

W stosunku do uczestników programu, którzy przekraczają zasady i reguły programu wyciągnięte będą sankcje w postaci wykluczenia z programu.

X. REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu zajmujące się:

- 1) prowadzeniem zajęć korekcyjno-edukacyjnych;
- 2) nadzorem nad realizacją programu;
- 3) rekrutacją uczestników programu;
- 4) obsługą finansową programu.

XI. INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE

1. Zespoły interdyscyplinarne z wszystkich gmin w powiatu zgorzeleckiego;
2. Ośrodki pomocy społecznej wszystkich gmin powiatu zgorzeleckiego;
3. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu;
4. Kuratorzy sądowi;
5. Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu;
6. Komenda Powiatowa Policji w Zgorzelcu;
7. Zakłady Karne.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat, dlatego też środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa. Kształt i realizacja programu w kolejnych latach uzależnione będą od wysokości środków przekazywanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa, wysokości pieniędzy pozyskanych w ramach projektów i możliwości własnych powiatu. Ilość edycji poszczególnych szkoleń w kolejnych latach będzie zależeć od zapotrzebowania oraz możliwości finansowych. Planowanie wydatków na poziomie powiatu ustalane będzie każdego roku.

XIII. MONITORING

1. Przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie będą objęte stałą kontrolą oraz działaniami monitorującymi, obejmującymi głównie:

- 1) postęp poszczególnych etapów programu;
- 2) zachowania związane z przemocą u beneficjentów programu w trakcie trwania programu oraz do 3-ch lat po jego zakończeniu.

2. Celem monitoringu jest sprawdzenie czy:

- 1) uczestnicy programu wywiązują się z podpisanego wcześniej przez nich kontraktu określającego zasady uczestnictwa;
- 2) program wymaga zmiany działań;
- 3) cel programu korekcyjno-edukacyjnego został osiągnięty;
- 4) zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców, którymi w tym przypadku są rodziny osób stosujących przemoc.

3. Aby w pełni ocenić skuteczność działań programowych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie będzie ściśle współpracować z partnerami wymienionymi w punkcie XI programu.

4. Wyniki działań monitorujących będą wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

UZASADNIENIE

Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie powstał w odpowiedzi na zapis Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, jako system działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i dopełnienie różnych form administracyjno-prawnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 r., poz. 218 z późn. zm) jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat.

